

"Қазақстан Республикасының азаматтық әуе кемелерінің ұшуы үшін құстар мен өзге де жануарлар тудыратын қауіптерді басқару қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің міндетін атқарушының 2015 жылғы 26 наурыздағы № 323 бұйрығына өзгерістер енгізу туралы

Қазақстан Республикасы Көлік министрінің 2024 жылғы 31 шілдедегі № 260 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2024 жылғы 31 шілдеде № 34868 болып тіркелді

БҰЙЫРАМЫН:

1. "Қазақстан Республикасының азаматтық әуе кемелерінің ұшуы үшін құстар мен өзге де жануарлар тудыратын қауіптерді басқару қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің міндетін атқарушының 2015 жылғы 26 наурыздағы № 323 бұйрығына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 11724 болып тіркелген) мынадай өзгерістер енгізілсін:

көрсетілген бұйрықпен бекітілген Қазақстан Республикасында азаматтық әуе кемелерінің ұшуы үшін құстар мен өзге де жануарлар тудыратын қауіптерді басқару қағидаларында:

4-тармақтың 2) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

"2) әуеайлақтарда және оларға іргелес аумақтарда құстар мен өзге де жануарларды бақылау саласындағы зерттеулер мен әзірлемелер туралы ақпарат жинау және алмасу;"

8-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"8. Осы Қағидаларда пайдаланылатын негізгі терминдер мен анықтамалар:

1) авиациялық орнитология – құстардың фаунистикасын, морфологиясын, этологиясын, экологиясын, оның ішінде мінез-құлық экологиясын, көші-қонын зерттеумен, ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз етумен, сондай-ақ әуе кемелерінің құстармен соқтығысу ықтималдығын төмендету жөніндегі іс-шараларды әзірлеумен және жүзеге асырумен айналысатын жалпы орнитологияның қолданбалы пәні;

2) әуеайлақ – ӘК-нің осы беті бойынша толық немесе ішінара келуіне, жөнелтілуіне және жүруіне арналған жер немесе су бетінің (ғимараттарды, құрылыстар мен жабдықтарды қоса алғанда) белгілі бір учаскесі;

3) әуеайлақтың бақылау нүктесі – әуеайлақтың географиялық орналасуын айқындайтын нүкте (бұдан әрі – ӘБН);

4) әуе кемесі – жер (су) бетінен шағылысқан ауамен өзара іс-қимылды болдырмай, оның ауамен өзара іс-қимылы есебінен атмосферада ұсталатын аппарат;

5) әуеайлаққа іргелес аумақ (бұдан әрі – іргелес аумақ) – ӘБН-нен 13 шақырым радиуста әуеайлақ шекарасынан тыс аумақ;

6) күрделі орнитологиялық жағдай – ӘК-нің құстармен соқтығысу қаупі едәуір болатын, әсіресе құстардың ӘК-нің қозғалыс траекторияларын жиі және қауіпті кесіп өтуімен байланысты орнитологиялық жағдай;

7) құстар отары – үйлесімді мінез-құлықты көрсететін жалпы тіршілік кеңістігі бар дарақтар жиынтығы;

8) құстар мен өзге де жануарлар тудыратын қауіп – ӘК-не зақым келтіруі мүмкін құстар мен өзге де жануарлардың болуы;

9) құстардың жаппай жиналуы – күрделі орнитологиялық жағдай туғызатын мөлшердегі белгілі бір учаскедегі құстардың жиынтығы;

10) орнитологиялық жағдай – белгілі бір уақыт аралығында белгілі бір аумақта жердегі, судағы және әуе кеңістігіндегі құстардың болуымен, кеңістіктік таралуымен, санымен, түрлік құрамымен және мінез-құлқымен байланысты факторлардың жиынтығы;

11) ұшуды орнитологиялық қамтамасыз ету – азаматтық ӘК-нің құстар мен өзге де жануарлармен соқтығысу ықтималдығының төмендеуі бағытталған іс-шаралар кешені."

;

13-тармақтың 10) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

"10) құстар мен өзге де жануарлар тудыратын қауіптерге байланысты әуеайлақта және іргелес аумақта ұшу қауіпсіздігінің жай-күйі туралы есептер жасау.";

14-тармақтың 4) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

"4) әуеайлақтың және оған іргелес аумақтың белгілі бір учаскелерінің тартымдылығын азайту үшін тіршілік ету ортасын бақылауды жүзеге асырады.";

15-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"15. Әуеайлақтың мөлшеріне, күрделілік деңгейіне, ӘК операцияларының саны мен сипатына, әуеайлақтағы және іргелес аумақтағы орнитологиялық жағдайға байланысты әуеайлақты пайдаланушы құстар мен өзге де жануарларды бақылау жөніндегі жеке қызметті ұйымдастырады.

Әуеайлақ пайдаланушысының құрылымында құстарды және өзге де жануарларды бақылау жөніндегі штаттық мамандарды қамтитын құстарды және өзге де жануарларды бақылау қызметі болған кезде осы қызметтің басшысы бағдарламаны іске асыруды және күнделікті бақылауды (үйлестіруді) жүзеге асырады.

Құстарды және өзге де жануарларды бақылау жөніндегі қызмет болмаған кезде бағдарламаны іске асыруды және күнделікті бақылауды (үйлестіруді) құстар мен өзге де жануарларды бақылау жөніндегі штаттық маман орындайды.";

16-тармақтың 5) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

"5) ӘК құстармен және өзге де жануарлармен соқтығысу жағдайлары бойынша әуеайлақта және іргелес аумақта тіркелген құстар мен өзге де жануарлар бойынша

деректерді жинау және талдау, тәуекелдерді бағалауды жүргізу, оларды төмендету жөніндегі іс-шараларды әзірлеу, қабылданған шаралардың нәтижелерін тіркеу және олардың тиімділігіне бағалау жүргізу;"

17-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"17. Құстарды және өзге де жануарларды бақылаудың практикалық іс-шараларды орындауға әуеайлақты пайдаланушысының басшысы әуеайлақ қызметінің (бұдан әрі – ӘК), авиациялық қауіпсіздік қызметінің (бұдан әрі – АҚК), ұшу қауіпсіздігі жөніндегі инспекторлардың (бұдан әрі – ҰҚЖИ), ұшуларды іздестіру авариялық-құтқару қамтамасыз ету қызметінің (бұдан әрі – ҰІҚК) қызметкерлерін және басқа да қызметкерлерді тартады.";

19-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"19. Қазақстан Республикасы Көлік және коммуникация министрінің 2013 жылғы 28 қыркүйектегі № 764 бұйрығымен бекітілген Ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз етуге қатысатын авиация персоналының кәсіптік даярлығының үлгілік бағдарламаларына сәйкес Әуеайлақта және оған іргелес аумақта азаматтық ӘК ұшуы үшін құстар мен өзге де жануарлар тудыратын қауіптерді басқару жөніндегі қызметті жүзеге асыратын персонал (құстар мен өзге де жануарларды бақылау жөніндегі аға басшы, үйлестіруші, штаттық маман) азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым мақұлдаған авиациялық оқу орталықтарында бастапқы және қайта оқытудан өтеді (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8785 болып тіркелген).

Әуеайлақты пайдаланушы дербес жұмысқа жіберер алдында және жыл сайынғы негізде құстар мен өзге де жануарлар бақылауға қатысатын мамандар мен қызметкерлерді мынадай мәселелер бойынша оқытуды қамтамасыз етеді:

1) әуеайлақтың бақыланатын аймағында көлік құралын жүргізу қағидалары мен практикасы;

2) әуеайлақтың бақыланатын аймағында жаяу жүру орын ауыстыру;

3) әуеайлақ сызбасы;

4) әуеайлақтың жұмыс алаңында радиобайланыс жүргізу қағидалары және практикасы;

5) әуеайлақтағы белгілер мен таңбалау;

6) радионавигациялық құралдардың әрекет ету ауданында орын ауыстыруын шектеу;

7) әуеайлақтағы қауіпсіздік талаптары;

8) ұшу-қону жолағына (бұдан әрі – ҰҚЖ) рұқсатсыз шығу мәселелері бойынша дайындық;

9) әуеайлақта шектеулі көріну жағдайында жұмыс рәсімдері.

Әуеайлақты пайдаланушы құстар мен өзге де жануарлар бақылау жөніндегі мамандарды даярлауды растайтын жазбалардың болуын, сақталуын қамтамасыз етеді.";

21-тармақтың 3) және 4) тармақшалары мынадай редакцияда жазылсын:

"3) қорғалатын құстар мен өзге де жануарлар, тиісті нормативтік талаптар мен саясат;

4) осы әуеайлақта жыл мезгілдері, тәулік кезеңдері, биіктіктер бойынша ӘК құстар мен өзге де жануарлар соқтығысу жағдайларын бөлу;"

25, 26, 27 және 28-тармақтар мынадай редакцияда жазылсын:

"25. Әуежай комитеті әуеайлақта және оған іргелес аумақта құстар мен өзге де жануарлардың соқтығысуы мен мінез-құлқын байқау жағдайлары туралы жиналған деректер мен ақпаратты қарайды, құстар мен өзге де жануарлар тудыратын тәуекелдерді талдайды және құстар мен өзге де жануарларға байланысты проблемалардың салдарын азайту мақсатында үрдістерді қадағалайды, бағдарламаның тиімділігін және оны қайта қарау қажеттігін бағалайды.

"26. Әуеайлақты пайдаланушы әуеайлақта және іргелес аумақта құстар мен өзге де жануарлардың мінез-құлқына кемінде үш жылда бір рет мерзімді тексеру жүргізуді қамтамасыз етеді.

Құстар мен өзге де жануарларға қауіп төндіретін санның көбеюіне қарай зерттеулер ақпарат жинау және қауіптерді уақтылы анықтау және оларды азайту бойынша шаралар қабылдау үшін жиі жүргізіледі.

Құстар мен өзге де жануарлардың мінез-құлқына зерттеу жүргізу кезінде толық жыл қамтылады, маусымдық өзгерістер ескеріледі және күннің нақты уақыты көрсетіледі.

Зерттеу шеңберінде мыналар анықталады:

жем-шөп көздері, құстар мен өзге де жануарларды әуеайлақ аумағына және оған іргелес аумаққа тартатын су айдындары мен паналардың болуы;

өзге де жануарлар мен құстардың түрлері, олардың өмір сүру салты, құстардың қоныс аудару кезеңдері мен бағыттары, мекендеу орындары, популяциядың саны;

ӘК құстармен және өзге де жануарлармен соқтығысу жағдайлары;

жабайы табиғатты бақылаудың тиімді әрекеттері және олардың басымдылығы.

Зерттеу материалдарында сондай-ақ ұшу-қону операцияларының саны, ҰҚЖ пайдаланатын және құстар мен өзге де жануарларды бақылау жөніндегі мамандар орындайтын бақылаулар негізінде құстар мен өзге де жануарлардың мінез-құлқы көрсетіледі.

Зерттеу жүргізу кезінде алдыңғы тексерулер барысында алынған зерттеу деректерін салыстыру негізінде үрдістерге талдау жүргізіледі.

Іріктеу әдістері дәйекті, жүйелі және уақыт бойынша деректерді салыстыру үшін оңай жаңғыртылатын болып табылады.

Іріктеудің мұндай әдістері әуеайлақты пайдаланушының құстар мен өзге де жануарларды күн сайынғы бақылау деректерінің нәтижелерімен сәйкес келеді.

Тексерулерді құстар мен өзге де жануарлармен жұмыс істеу бойынша қажетті білімі мен тәжірибесі бар мамандар жүргізеді.

Зерттеу нәтижелері бойынша қорытынды есеп жасалады, оған әуеайлақта ұдайы кездесетін, ӘК-нің ұшуы үшін елеулі қауіп туғызатын құстар түрлерінің маусымдық және тәуліктік орын ауыстыруының негізгі жолдарының карта-схемалары, сондай-ақ диаграммалар, графиктер мен кестелер қоса беріледі.

27. Құстарды және өзге де жануарларды бақылау жөніндегі штаттық мамандар патрульдеуді жүзеге асыру кезінде құстарға және өзге де жануарларға көзбен шолып бақылау жүргізеді және осы Қағидаларға 1-қосымшада келтірілген нысан бойынша кемінде 30 минут аралықпен әуеайлақта құстар мен өзге де жануарлардың байқалатын қызметін тіркеу журналына жазбаларды орындайды.

Көзбен шолып байқау кезінде әуеайлақтың картасын олардың әрқайсысында құстар мен өзге де жануарларды тартатын белгілі бір біртекті жағдайлары бар жекелеген учаскелерге бөле отырып пайдалану керек.

Журналдағы бақылаулар мен жазбалар негізінде құстар мен өзге де жануарларға қауіп төндіретін анықталған түрлердің болу аймақтары, болу жиілігі және орын ауыстыруының негізгі бағыттары анықталады.

28. ӘК-нің құстармен және өзге де жануарлармен соқтығысуының барлық жағдайларын әуеайлақты пайдаланушы ӘК пайдаланушыларынан, әуежайдың жерүсті қызметтері қызметкерлерінен, ӘҚҚ органынан (экипаждардың баяндамалары бойынша) және басқа да мүдделі субъектілерден алынған ақпарат негізінде тіркейді.

ӘК пайдаланушылары осы Қағидаларға 2-қосымшаға сәйкес әуеайлақты пайдаланушыға ұсынылатын ақпараттың толықтығы мен сапасын қамтамасыз етеді.

ӘК-нің құстармен және өзге де жануарлармен соқтығысуы туралы хабарламаны әуеайлақты пайдаланушы осы Қағидаларға 2-қосымшаға сәйкес нысан бойынша уәкілетті ұйымға жібереді.

Әуеайлақты пайдаланушы әуеайлақта жұмыс істейтін ұйымдармен бірлесіп, ӘК-нің құстармен және өзге де жануарлармен соқтығысуы туралы деректерді ұсыну рәсімдерін айқындайды.

Бұл рәсімдерді әуеайлақты пайдаланушы бағдарламада құжаттайды және барлық мүдделі тараптарға жеткізіледі.

Үйлестіруші (құстарды және өзге де жануарларды бақылау жөніндегі штаттық маман) осы Қағидаларға 3-қосымшаға сәйкес нысан бойынша ӘК-нің құстармен және өзге де жануарлармен соқтығысу жағдайларын тіркеу журналын толтырады.

Уәкілетті ұйым есептерді тәуекелдерді басқарудың ақпараттық жүйесінде тіркейді, құстармен және өзге де тудыратын қауіптерді азайту шараларының тиімділігін бағалау кезінде талдауды орындайды және қолданады, құстармен және өзге де жануарлармен ӘК соқтығысуы туралы деректерді ИКАО-ға құстармен соқтығысу туралы ақпарат жүйесінің (IBIS) дерекқорына енгізу үшін жібереді.

Деректерді талдау үшін ӘК-нің құспен және өзге де жануармен соқтығысқан ұшу кезеңі мен биіктігі көрсетіледі.

ӘК пайдаланушысы әуеайлақты пайдаланушысына ӘК құстар мен өзге де жануарлардың соқтығысуының барлық жағдайлары туралы ақпарат жібереді:

қонуға кіру кезінде жер деңгейінен 60 метр (200 фут) биіктікте;

биіктікті алу кезінде 150 метрге (500 фут) дейін биіктікте;

тұрақ, рульдеу, ұшу кезіндегі екпін алу кезеңдері немесе қонғаннан кейінгі жүріс кезінде.

Қону кезінде 300 метр (1000 фут) – 60 метр (200 фут) биіктікте немесе биіктікке көтерілу кезінде 150 метр (500 фут) - 450 метр (1500 фут) биіктікте құстардың соқтығысуы әуеайлаққа іргелес аумаққа жатады, сондықтан талдау үшін әуеайлақ пайдаланушысына ақпарат беру ұсынылады.

Әуеайлаққа іргелес аумақта әуеайлақты пайдаланушы құстар мен өзге де жануарларды тартатын объектілерді салу мәселелері, іргелес аумақта құстар мен өзге де жануарлар үшін тартымды ауыл шаруашылығы өсімдіктерінің егістіктерін бақылауды қоса алғанда, жерді пайдалану тәртібі бойынша мемлекеттік органдармен және жер учаскелерінің меншік иелерімен бақылауды және өзара іс-қимылды қамтамасыз етеді.

ӘК-нің құстармен соқтығысуының барлық басқа жағдайларын ӘК пайдаланушысы әуеайлақ пайдаланушысын хабардар етпей тіркейді және уәкілетті ұйымға хабарланады.

ӘК құстармен және өзге де жануарлармен соқтығысуының барлық жағдайлары мынадай түрде жіктеледі:

- 1) ӘК құспен және өзге де жануармен соқтығысуының расталған жағдайы;
- 2) ӘК құспен және өзге де жануармен соқтығысуының болжамды жағдайы;
- 3) соқтығысудың алғышарты;
- 4) соқтығысуға жатпайды.

ӘК құспен немесе өзге де жануарлармен соқтығысуының расталған жағдайларына мыналар жатады:

1) экипаж ӘК-нің құстар мен өзге де жануарлармен соқтығысуынан пайда болған тән иісті анық көрді, естіді немесе сезінді;

2) ұшу жолағында құстардың немесе өзге де жануарлардың қалдықтары ұшақпен соқтығысудан басқа айқын себептерсіз табылды;

3) техникалық персонал ӘК қарау кезінде ӘК-нің құстармен немесе өзге де жануарлармен (қан, қауырсын, қалдықтар) соқтығысуының дәлелдерін тапты.

ӘК құспен немесе өзге де жануарлармен соқтығысуының болжамды жағдайы экипаждың соқтығысу дыбысын естігенін, құстарды бақылағанын білдіреді.

Егер экипаж ӘК-ні құстармен соқтығысудан жалтару жөніндегі іс-қимылдарды қабылдаған болса, онда бұл оқиға соқтығысудың алғышарты ретінде жіктеледі.";

30, 31 және 32-тармақтар мынадай редакцияда жазылсын:

"30. Үйлестіруші (құстар мен өзге де жануарларды бақылау жөніндегі штаттық маман) жыл басында құстар мен өзге де жануарлар тудыратын қауіптерге талдау жүргізеді, оған (қолда бар ақпаратқа байланысты):

1) әуеайлақты және оған іргелес аумақты орындалған зерттеу нәтижелері бойынша, құстар жыл бойы орындалатын көзбен шолып бақылау нәтижелері бойынша, құстардың жиналуы мен ұшып өту кезеңдерін, орындары мен себептері бойынша нақтылау;

2) ӘК-нің құстармен және өзге де жануарлармен соқтығысуының неғұрлым жиі қайталанатын мән-жайларын анықтау (авиакомпанияның атауы, ӘК түрі, ӘК ұшу биіктігі мен жылдамдығы, соқтығысу орны мен уақыты, құстардың/өзге де жануарлардың түрі, тәулік және жыл уақыты, ауа райы жағдайлары және басқа жағдайлар);

3) соқтығысудың салдарын анықтау (ӘК зақымдануының саны мен сипаты, жөндеуге, тоқтап қалуға, кідіртуге, үзілген ұшып көтерілуге және ӘК мәжбүрлі қонуына байланысты материалдық залал);

4) ӘК-нің құстармен және өзге де жануарлармен соқтығысу соқтығысу ықтималдығының төмендету шараларын орындау жөніндегі қызметтер мен бөлімшелердің қызметін талдау;

5) бағдарламаның тиімділігін бағалау нәтижелері;

6) тиімділік көрсеткіштерінің мәндері және құстар мен өзге де жануарлардан қауіп-қатерлер бөлігінде ұшу қауіпсіздігінің қойылған нысаналы деңгейлеріне қол жеткізу.

Құстардың жиналуы мен ұшуы және өзге де жануарлардың болуы, сондай-ақ олардың себептері туралы талданатын уақыт кезеңінде алынған барлық мәліметтер тиісті карталарға-сызбаларға, диаграммаларға, тізім мен кестелерге енгізіледі.

Алынған ақпаратты талдау және тәуекелдерді жүргізілген бағалау негізінде әуеайлақты пайдаланушы қажет болған жағдайда құстар мен өзге де жануарлар құратын қауіптерді азайтудың қосымша шараларын әзірлейді немесе олардың тиімділігін қамтамасыз ету мақсатында қолданыстағы шараларды қайта қарайды, бағдарламаға тиісті түзетулер енгізеді, әуеайлақта және оған іргелес аумақта жасалатын құстар мен өзге де жануарлардың қауіптілігіне байланысты ұшу қауіпсіздігінің жай-күйі туралы есеп жасайды.";

31. Әуеайлақты пайдаланушы жыл сайын құстар мен өзге де жануарлар тудыратын қауіптерге байланысты әуеайлақта және оған іргелес аумақта ұшу қауіпсіздігінің жай-күйі туралы есепті уәкілетті ұйымға жібереді, сондай-ақ оны әуежай комитетінің отырысында қарайды".

32. Уәкілетті ұйым күнтізбелік жыл ішінде ӘК-нің құстармен және өзге де жануарлармен соқтығысуы туралы алынған хабарламалар, құстар мен өзге де жануарлар тудыратын қауіптерге байланысты әуеайлақта және оған іргелес аумақта

ұшу қауіпсіздігінің жай-күйі туралы жыл сайынғы есептер негізінде, сондай-ақ тексеру нәтижелері бойынша Қазақстан Республикасы Азаматтық авиациясының ұшу қауіпсіздігі жай-күйінің жасалатын қауіптерге байланысты жиынтық есебін дайындайды және азаматтық авиация ұйымдарына танысу және жұмыста қолдану үшін жібереді.";

34-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"34. Әуеайлақта немесе әуеайлақ ауданында құстар мен өзге де жануарлар шоғырлары пайда болған кезде, ӘҚҚ әуеайлақ орган диспетчері құстар мен өзге де жануарларды бақылау жөніндегі штаттық маманға немесе АҚҚ, ӘҚ қызметкерлеріне құстар мен өзге де жануарларды үркіту және/немесе жою жөнінде шұғыл шаралар қабылдау үшін тиісті ақпаратты береді және қажет болған жағдайда олардың маневр жасау алаңына кіруін қамтамасыз етеді, ӘҚ экипаждарына әуеайлақта құстар мен өзге де жануарлардың болуы туралы ескертеді.";

37 және 38-тармақтар мынадай редакцияда жазылсын:

"37. Әуеайлақта құстар мен өзге де жануарлардың қауіпті болуын азайтуға бағытталған бағдарламаның негізгі іс-шаралары қауіпті тудыратын құстар мен өзге де жануарлардың болуын тексеру үшін бақыланатын аймақтарда патрульдеу болып табылады.

ҰҚЖ-да, қонуға кіру немесе ұшу немесе осы аймақтардың қиылысу аймақтарында құстар мен өзге де жануарлардың болуы ұшу қауіпсіздігіне жоғары қауіп төндіретіндіктен, патрульдеу кезінде мұндай аймақтарда құстар мен өзге де жануарлардың болуына жол бермеу, оларды осы аймақтардан алып тастау немесе профилактикалық үркітуді орындау үшін шаралар қабылданады.

Патрульдеуді құстар мен өзге де табиғатты бақылау мамандары жүзеге асырады. Патрульдеуге АҚҚ және ӘҚ қызметкерлері де тартылады. ҰҚЖ және қонуға кіру немесе ұшу аймақтарын патрульдеу ұшу-қону операциялары басталғанға дейін 15 минуттан кешіктірілмей жүргізіледі. ҰҚЖ-да ұшу-қону операциялары кезінде құстар мен өзге де жануарларды бақылау жөніндегі персонал ӘҚ қонуға кіру немесе ұшу аймақтарының жанында орналасады.

Патрульдеуді орындау үшін құстар мен өзге де жануарларды бақылау жөніндегі мамандар тиісті көлікпен, бинокльдермен және тіркеуге арналған құралдармен (блокноттар, планшеттер, диктофондар) қамтамасыз етіледі.

Құстар мен өзге де жануарларды бақылау жөніндегі мамандар қорқыту құралдарын, қажет болған жағдайда, АҚҚ өлім әдістерін (атыс қаруын) қолданумен бірге пайдаланады.

38. ӘҚҚ әуеайлақ органының диспетчерлері құстар мен өзге де жануарларды бақылау жөніндегі маманға құстар мен өзге де жануарлардың байқалған жерлері туралы хабарлайды.

Құстар мен өзге де табиғатты бақылау жөніндегі маман, қажет болған жағдайда әуежайдың АҚҚ қызметкерлері құстардың жиналуы немесе жануардың бар екендігі туралы хабарлама алып, барлығына ықтимал қауіп төндіретін құстар немесе өзге де жануарлар табылған әуеайлақтың учаскесіне дереу барады.

Мылтықтар, пиротехникалық құралдар, жарық сигналды зымыран тасығыш және басқа да құралдар арқылы құстар мен өзге де жануарлар ӘК қозғалысына қауіп төндірмейтін сәтке дейін әуеайлақ аумағынан құстар мен өзге де жануарларды үркіту және жою жөніндегі іс-қимылдарды жүргізеді."

41-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"41. Үркіту және аулау әдістерін, техникалық құралдарын, олардың саны мен әуеайлаққа орналастыру тәртібін таңдауды құстар мен өзге де жануарларды бақылау жөніндегі мамандар қамтамасыз етеді және әуеайлақты және әуеайлаққа іргелес аумақты бақылау, талдау, зерттеу нәтижелеріне, әуеайлақтың ерекшелігіне негізделеді.

Құстар мен өзге де жануарларды үркіту бойынша ең көп күш-жігер ұшу жолағында және оған іргелес қону және ұшу аймақтарында, сондай-ақ құстарды тартатын ұшу алаңының аймақтарында жұмсалады."

45-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"45. Адамның немесе жыртқыштардың қозғалмайтын силуэттері, жыртқыштың көзіне еліктейтін шарлар, жалаулар және жарықты шағылыстыратын таспалар сияқты көрнекі репелленттер қысқа уақыт ішінде әсер етеді және ұзақ мерзімді перспективада әуеайлақта құстар мен басқа жануарлардың болуына байланысты мәселелерді шешуге жарамсыз.

Құстардың кейбір түрлері жақындап келе жатқан лазер сәулесін қауіп ретінде қабылдайды және ұшып кетеді. Лазерлерді түнде, таңертең және іңірде қолданған жақсы. Бұл әдісті сақтықпен қолдану керек, өйткені лазерлер ұшқыштар немесе жердегі көлік жүргізушілері үшін қайталама қауіп тудырады.

Арнайы үйретілген иттер мен жыртқыш құстар жыртқыштың әсерін тудырады, нәтижесінде құстар мен өзге де табиғат жойылады.";

46, 47, 48, 49, 50 және 51-тармақтар мынадай редакцияда жазылсын:

46. Химиялық үркіту құралдарына құстың немесе өзге де жануардың сезім мүшелеріне әсер ететін құралдар жатады.

Үркіту құралдарын ұя салатын жерлерде, жем-шөп көздерінде немесе қауіп төндіретін құстар мен басқа жануарлар бар басқа жерлерде қолданылады.

Қауіпсіз және тиісті сертификаттары бар химиялық репелленттер қолданылады.";

47. Қауіп төндіретін құстар мен басқа жануарларды әуеайлақтан тыс жерде аулауға және босатуға болады. Осы мақсаттар үшін жемді немесе тұзақты қолдануға болады, бірақ жемнің әуеайлақ аумағына құстар мен басқа жануарлардың жаңа түрлерін тартпауын қамтамасыз ету қажет.

"48. Егер тіршілік ету ортасын бақылау және үркіту құралдарын пайдалану әдістері тәуекел деңгейінің төмендеуіне әкелмесе, өлімге әкелетін әдістерді қолдану өлімге әкелмейтін агенттердің әсерін күшейтуі мүмкін. Мұндай әдістерді қауіпті жануарлардың санын азайту, ауру немесе жараланған құстарды өзге де жануарларды жою немесе жағдайды жедел бақылау үшін де қолданылады. Белгілі бір жағдайларда өлімге әкелетін шараларды бақыланатын орын ауыстыруды қамтамасыз ету және бақыланатын аймақтан өлімге әкелмейтін құралдардың көмегімен жою мүмкін болмаған түрлердің өкілдерін жою үшін пайдалануға рұқсат етіледі. Бұл жағдайда өлімге әкелетін әдістері жеке адамдарға қолданылады және жаппай сипатта болмайды.

Көктемгі-жазғы-күзгі кезеңдерде құстардың жаппай жиналуы кезінде оқ-дәрілері жеткілікті атқыштар мынадай орындарға қойылады:

1) қону нүктесі, ұшу нүктесі және ӘК (ұшу жолағынан тыс);

2) рульдеу жолдарының ұшу-қону жолағына ӘҚҚ диспетчерінің "тоқтату" командасына дейін жанасу орындары.

49. Азық-түлікке, суға, көбеюге, жылу көздеріне және қауіпсіздікке деген қажеттілік құстар мен басқа жануарлардың тіршілік ету ортасын анықтайды. Осы қажеттіліктерді қанағаттандыруға мүмкіндік беретін әуеайлақтағы немесе іргелес аумақтағы жағдайлар құстар мен өзге де жануарлардың болу ықтималдығын және ӘК-мен соқтығысу ықтималдығын арттырады. Сондықтан әуеайлақтағы құстар мен өзге де жануарлардың тіршілік ету ортасын басқару бағдарламаның негізі болып табылады.

Тіршілік ету ортасын басқару жөніндегі іс-қимылдар басталар алдында әуеайлақты пайдаланушы қауіпті құстар мен өзге де жануарлардың түрлерін және олардың нақты аймақтарда болу себептерін айқындай отырып, ұшу қауіпсіздігі саласындағы тәуекелге бағалау жүргізеді.

Ұшу қауіпсіздігі саласындағы тәуекелді бағалау жүргізілгеннен кейін қауіп төндіретін құстар мен өзге де жануарлардың мекендейтін жерлері айқындалады және осы түрлердің мекендеу ортасын басқару стратегиясы әзірленеді.

Құстар мен өзге де жануарлардың жемге, су айдындары мен баспанаға кіруін болдырмау немесе тоқтату үшін әуеайлақта мекендеу ортасы мен қоршаған ортаны өзгерту жүргізіледі.

50. Құстар мен өзге де жануарлардың шоғырлануына ықпал ететін жағдайларды жою жөніндегі барлық іс-шаралар топтарға бөлінеді:

1) әуеайлақ аумағында өткізілетін;

2) әуеайлаққа іргелес аумақта өткізіледі.

51. Әуеайлақта өткізілетін негізгі іс-шаралардың қатарына мыналар жатады:

1) ұяларды орналастыру, демалу және түнеу үшін құстарды тартатын ҰҚЖ маңындағы бұталардың ағаштары мен өскен жерлерін кесу;

2) әуеайлақта шөп жамылғысын оңтайлы биіктікке дейін шабу;

3) әуеайлақ құрылыстарында-ангарларда және басқа да ғимараттарда құстарды ұя салу мүмкіндігін азайту;

4) әуеайлақтың ылғалданған және батпақты учаскелеріндегі мелиорациялық жұмыстар, оларды дренаждау және толтыру;

5) ұшақ және әуеайлақ асханаларының, мейрамханалар мен әуежай асханаларының тамақ қалдықтарына кіруді тамақ қалдықтарын жабық контейнерлерде сақтау жолымен жою, қалдықтарды құстардан жабық үй-жайларда толық кәдеге жарату;

6) құстарды аулауға арналған тұзақтарды орнату;

7) әуеайлақ аумағын құстар мен өзге де жануарларды тартатын ауыл шаруашылығы дақылдары үшін пайдалануға жол бермеу;

8) әуеайлақ аумағында құстарды тартатын жәндіктерге қарсы химиялық өңдеу жүргізу;

9) құстарды ұя салудың басында құстардың ұя салатын колониялары орналасқан ағаштарды тәждеу, санитарлық кесу немесе су атқыштардың көмегімен ұяларды қағу;

10) әуеайлақта құстар мен өзге де жануарлар паналайтын орын ретінде қызмет ететін қираған немесе пайдаланылмайтын объектілерді жою."

57 және 58-тармақтар мынадай редакцияда жазылсын:

"57. Әуеайлаққа іргелес аумақта құстардың шоғырлануына ықпал ететін жағдайларды жою жөніндегі іс-шараларға мыналар жатады:

1) егер құстардың жаппай жиналуына жағдай жасаса және ұшу қауіпсіздігіне қауіп төндірсе, Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2011 жылғы 12 мамырдағы № 504 қаулысымен бекітілген Әуе кемелерінің ұшу қауіпсіздігіне қатер төндіруі мүмкін қызметті жүзеге асыруға рұқсаттар беру қағидаларының талаптарын ескере отырып, іргелес аумақта аң және мал шаруашылығы фермаларын, қасапхана (сою алаңдары), балық өңдеу кәсіпорындарын, егіншілік кәсіпорындарын, малға арналған жайылымдарды салуға, сондай-ақ кез келген басқа ауыл шаруашылығы қызметін жүзеге асыруға тыйым салу;

2) іргелес аумақта тамақ қалдықтарын құруды жою немесе болғызбау немесе оларды жиналған жерлерден қоқыс үйінділеріне ұшатын құстар ҰҚЖ мен оған кіреберістерді кесіп өтпейтіндей есеппен шетке көшіру;

3) ауыл шаруашылығы алқаптарын астық дақылдарымен жырту және жырту қоршаған әуеайлақ, тек түнгі уақытта;

4) әуеайлақ маңындағы мал жаюды шектеу;

5) әуеайлаққа іргелес аумақ арқылы ұшатын құстар жиналатын орын болып табылатын әуеайлақ маңындағы шағын су айдындарын құрғату;

6) құстардың жаппай ұя салатын, демалатын және ұйықтайтын орны болып табылатын әуеайлаққа жақын орналасқан биік жағалау өсімдіктерінің су айдындарында шабу.

58. Әуеайлақ пайдаланушы жылына кемінде төрт рет құстардың жаппай жиналу жағдайларын немесе объектілерін анықтау үшін әуеайлаққа іргелес аумақты зерттеп-қарауды өз күшімен жүзеге асырады және құстар мен өзге де жануарларды тартатын анықталған жағдайлар мен объектілер, оларды жою бойынша жоспарланған және жүргізілген іс-шаралар туралы журналға тиісті жазбалар жүргізеді."

2. Қазақстан Республикасы Көлік министрлігінің Азаматтық авиация комитеті заңнамада белгіленген тәртіппен:

1) осы бұйрықты Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркеуді;

2) осы бұйрықты Қазақстан Республикасы Көлік министрлігінің интернет-ресурсында орналастыруды қамтамасыз етсін.

3. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау жетекшілік ететін Қазақстан Республикасының Көлік вице-министріне жүктелсін.

4. Осы бұйрық алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

*Қазақстан Республикасының
Көлік министрі*

М. Карабаев

"КЕЛІСІЛДІ"

Қазақстан Республикасы

Ауыл шаруашылығы министрлігі

"КЕЛІСІЛДІ"

Қазақстан Республикасы

Ұлттық экономика министрлігі